

Ježíš na hoře Proměnění

Převod materiálu

Jiří Bureš

Pořadí v lekci

12

Téma

Boží sláva je mezi námi

Cíl

- Dětí uslyší, že Ježíš je slavný Boží syn.
 - Dětí si uvědomí, že Boží sláva je skrytá v obyčejných událostech.
-

Pro učitele

Biblický text: Mk 9,1-9; (Mk 9,10-29)

Výkladové poznámky

Kde

Hora: Není určena, tradice místo klade na horu Tábor. Důležitější jsou biblické souvislosti, s Mojžíšem (na hoře přijal zákon, mluvil s Bohem v oblaku) a s Eliášem (na hoře se mu zjevil Bůh jako tichý hlas v mírném vánku). Hora je v Bibli symbolem místa, kde se člověk otvírá setkání s Bohem. Je na počátku cesty k nebi.

Kdy

Šestáho dne po odpovědi kříže: Odhalení Ježíšovy slávy je vázáno na jeho cestu služebníka. Je to soukromé odhalení, což text opakovaně zdrazňuje (jen ti učedníci, „sami jen spolu“ v.2, „aby nikomu nevypravovali“ v.9). Ježíš se obává, aby vidění slávy nevedlo k nepochopení jeho lidství nebo k odmítnutí kříže.

Uprostřed evangelia: Ti zlomové příběhy, které patří k sobě: Petrovo vyznání Mesiáše, první odpověď kříže, proměnění na hoře. Učedníkům je ve třech krocích ukázáno, kdo Ježíš je a kam vede jeho cesta. Příběhy můžeme stručně shrnout: K Mesiáši patří kříž, ale v tomto kříži se ukazuje Boží sláva.

Kdo

Ježíš v nevšední pasivní roli: je především viděn. Příběh tvoří jen na počátku a na konci: tím, že učedníky přivedl na horu Proměnění a pak je vrací zpět do drsného světa.

Jakub, Petr a Jan: Užší skupina z povolání učedníků. Ježíš je má v Markově evangeliu nablízku třikrát, zde, když vzkřísí Jairovu dceru a v Getsemanské zahradě. Výjimečné chvíle, kdy přichází ke slovu tajemství Ježíšova božství.

Mojžíš a Eliáš: Postavy zastupující Zákon (Mojžíš) a Proroky (Eliáš). Mojžíš také představuje tradici, Eliáš očekávání mesiášského vřku. Ježíš spojuje tyto postavy a myšlenky: naplňuje Zákon a přináší spásu budoucího vřku.

Dřj

Zbřlení řatu: Oslnivř břlostný odvř ukazuje na slávu jeho nositele. Bílá má nadpozemskou kvalitu: „řádnyř břliř na zemi by to nedokázal“. Bílé řaty má i mládenec v prázdnřm hrobř (Markřv civilní andřl).

Petrřv návrh postavit tři stany, odkazuje na svátek Sukót (stánkř), kdy se po řnřích stavřjí venkovní přřstřeřky a dřkovná bohoslužba se koná pod řirřm nebem. Následuje Boří odpovřř, která smřruje uředníky místo k nebi k Ježířovi. On a jeho cesta je středem Boří slávy: „jeho poslouchajte!“

Dokud Syn řlovřka nevstane z mrtvřch: Teprve ve vzkřřšení vyjde najevo Ježířova sláva, kterou teř smřli uředníci spatřřit. Křřř, bolest, samotu a trápenř však není mořné přřskořřit, Boří sláva se ukazuje paradoxnř přřvř skrze nř.

řskali

Přřbřh přřsobř trochu jako pohádka nebo sci-fi (je také jedním z oblřbenřch textř ufologř). Je dřleřitř „nezadrhnout se jako Petr“ v lřřenř nevředního zážitku, ale smřřřovat dřř k návratu do řdolř, do pozemské reality. Pokud nřkterř z dřřtř naznařř, ře je to jako pohádka, mřřeme odpovřdřř motivem z přřřbřhu: „Ježíř přřvř nechťřl, aby to vnřmali jako pohádku, proto s sebou vzal jen tři nejschopnřřř a řekl jim, ře to celř pochopř až po vzkřřšení...“

Odkazy

Linden, Nico ter: *Povřdř se... podle Marka a Matouře*. Beneřov: Eman, 2009, s.91 (kvalitní vyprávřřnř, lze pouřřit pro starřř skupinu dřřtř nebo mládeřř)

Odkazy na starřř přřřpravky a dalřř pracovnř materiály najdete pod textem řlohy, pod nadpisem **Kam dře**.

Pro dřřti

Přřdřkolnř dřřti

Varianta — řvodnř hra se řátkem: Uprostřed leřř řátek (nebo zlatá obruř). Je symbolem vřjimeřného místa. Pokud jsme zvyklř na interaktivnř přřci, mřřeme zařadř hru, přři které dřřti pozvou svou kamaráda/ku slovy „Terezko, tebe jsem si vybrala,“ aby si stoupla do středu řátku. Dřřti se postupnř vystřřdají.

Ukážeme dřřtem křřř.

Znáte tento symbol. Vidřřli jste ho nřkdeř (V kostele, doma na zdi, venku jako křřř u cesty.) Nřkdy vypadá takto, jednoduchř křřř. Mřře vypadat i jinakř

Spolu s dřřtmi dojdeme k tomu, ře nřkdy je na křřři vyobrazenř i Ježíř.

Jak to na vás přřsobřř řřlovřk se toho obrazu nřkdy lekne. Přředstavř si tu bolest. Je mu z toho smutno.

A to se stalo i Ježířovřm přřátelřm. Kdyř Ježíř mluvil o tom, ře ho budou soudřt a dají ho na křřř, byli hodnř vystrařeni. Mřřli Ježíře moc rádř. Nechťřli, aby mu nřkdo ublřřil. Vřdřř Ježíř nikomu nic zlého neudřřlal.

„Co s Ježíšem bude?“ řekli si. „A jak to dopadne s námi?“

Ta představa se jim nelíbila. Raději na to nechtěli myslet. Byli smutní.

Ale Bůh jim ukázal, jak moc má Ježíše rád: že si ho vybral a zamiloval. *Položíme kříž doprostřed šátku. Že se Ježíše nikdy nevzdá. Že ho nakonec zachrání... třeba i z kříže. To jim Bůh chtěl ukázat, aby neměli strach.*

Jak se to stalo? Jednoho dne vyšel Ježíš na vysokou horu. Vzal s sebou také své přátele. A tam se stala zvláštní věc.

Zapálíme svíci a postavíme ji ke kříži.

Ježíš se změnil, vypadal najednou jinak. Jeho šaty začaly zářit jasným, bílým světlem. Vypadal nádherný, jako anděl! Všichni byli moc překvapení.

Položíme vedle kříže a svíce květ nebo zelenou větvíčku.

A najednou se ozval z nebe veliký hlas: „To je můj milovaný Syn, toho jsem si vybral. Toho poslouchajte.“

Všichni věděli, že to promluvil Bůh.

Když se vrátili dolů, Ježíš vypadal zase obyčejně. Od té doby se přestali bát kříže, přestali být vystrašení. Bůh si Ježíše zamiloval, je to jeho Syn! Nikdy se ho nevzdá.

Pomůcky: Děvřený kříž, zapalovač, svíce ve svícnu, jednobarevný šátek (symbol vztahu, v teplých barvách např. žlutý nebo oranžový), květ nebo zelená větvíčka).

Aktivita

Tak jako si Bůh zamiloval Ježíše, svého Syna, má rád také nás. Každé dítě si může připsat svou větev k obrazu kříže. Nebo použijeme větvíčky, které si každé dítě sváže barevnou stužkou a přiloží po okraji šátku.

Proměnní patří k námětem, které jsou velmi zajímavé k malování.

K proměnné existuje bohatý malířský materiál na internetu. Předložíme dětem rozstříhaný obraz a požádáme je, aby ho složily. Složený obraz můžeme nalepit na podklad.

Mladší školní děti

Varianta — úvodní aktivita na téma Sláva: Připravený papír s nápisem „Slavná/Slavný“. Děti dopisují fixami slavná povolání či slavné jednotlivce (máme-li hodně času, mohou děti slavné vystihnout a nalepit z časopisů). Vzniklou „tabuli slavných“ postavíme stranou a vyprávíme: Dnešní příběh bude také o slávě — možná o slávě trochu jiné... Na závěr vyprávění se k tabuli vrátíme a přemýšlíme spolu:

- V čem se liší Ježíšova sláva od slávy těchto lidí? (např. JK je Boží syn, naplňuje Boží úkol, nedělá si reklamu, málokdo o něm ví mezi lidmi, je blízko těch, kteří nejsou oblíbení, jeho život skončí prohranou na kříži, stará se o ubohé, nevyužívá svou moc proti druhým)
- Podtrhněte mezi našimi slavnými toho, kdo se v něm z toho Ježíšovi podobá.
- Napadá vás někdo, koho bychom mohli na tabuli slávy dopsat? (Někdo konkrétní ze sboru, kdo pečuje o své staré rodiče, kdo chodí navštěvovat druhé — nebo jiný příklad statečného jednání z vašeho života.)
- Můžeme sami vyprávět o někom, kdo je vzorem Ježíšovy cesty pro nás.

Nejdřív trápení, potom sláva?

Petr byl unavený. Nebyl sám, na všech jako by ležela deka. Mezi uředníky se zase mluvilo o tom, co Ježíš před pěti dny řekl: že půjde do Jeruzaléma, že ho tam zatknou a odsoudí a ukřižují. A že se to tak má stát. Ta slova zapůsobila jako výbuch granátu. Co to znamená? Je Ježíš mesiáš, anebo je vede všechny do záhuby? Je tohle to „království Boží“, o kterém pořád káže? Bavili se zmateně, ustrašeně.

Petr si Boží království představoval úplně jinak. Někdy jako místo plné energie a krásy, kde všechno bude na svém místě. Kde bude Bůh — naplno. Trápení k tomu nepasovalo. *Možná to půjde až potom*, navrhl jeden z uředníků. *Nejdřív se musí trpět, a potom půjde ta sláva*. Petrovi to připadalo jako divný kšeft. Ale nevzdal, co jiného navrhnout.

Tajemná hora

Ráno ho někdo zatahal za rukáv. Ježíš. Opatrně prošli mezi spícími uředníky, cestou Mistr probudil ještě Jakuba a Jana. Vedl je strmou stezkou, stoupali po úbočí hory. *To musí být jeden z těch nečekaných výletů, kdy se Ježíš o samotě modlí*, svitlo náhle Petrovi. *Ale pro nás dneska vzal s sebou?*

Na vrcholu byli úplně sami. Nebe se zdálo tak blízko a svět tak daleko. Vtom uředníci překvapením vykřikli. Ježíš se při modlitbě změnil! Jeho postava, jeho šaty zářily, oslňovaly jako zrcadlo. *Ale jaké světlo se v něm odráží?* — pomyslel rychle Petr, *to přece není od sluníčka...*

Než domyslel, změnil se výjev před jejich očima: u Ježíše stojí dvě nebeské postavy. Mojžíš a Eliáš — poznal je, ani neví jak. A oni vážně rozmlouvají s Ježíšem. *Je to jak setkání těch nějakých vyslanců*, napadne Petra: *Mojžíš zastupuje Zákon, Eliáš Proroky a mezi nimi zářící Ježíš*. Na tom pohledu je něco plného a královského.

Zůstane nahoře!

Petr by měl asi poslouchat, o čem ta vznešená společnost mluví. Ale nedokáže to, ta krása, energie, sláva ho úplně přemohly. Vždyť je to jak nebeský sen! Náhle ho přepadne strach, že to skončí, že se probudí zpátky do svého plného starostí a trápení. „Co kdybychom tady zůstali, Mistře?“

Petr by postavil stany a mohli by chválit Boha pod širým nebem... Není jedna slavná hora lepší, než tisíc chrámů tam dole?

Jen co to vyslovil, zahálí horu mrak. Všechno se ponoří do mlhy, není vidět ani na krok.

Zazní hlas, jako by mluvil odevšad: „Toto je můj milovaný Syn, toho poslouchejte!“

Petr je zděšený.

A pak je náhle všechno pryč — mrak i Mojžíš i Eliáš. Jsou sami a Ježíš má na sobě obyčejné zaprášené šaty. *To nebyl jen sen*. Poslechnou Ježíše a sestupují do údolí. V dálce tuší Jeruzalém, trápení, křičí „Nikomus neřekněte o tom, co jste viděli“, slyší, „dokud nebudu vzkříšen“.

Skrytá sláva tam dole

Nikomus o tom neřekl. Ježíš ten den vyslyšel prosbu jednoho otce a uzdravil malého chlapce, kterého trápil zlý duch. Otec se slzami v očích řekl: „Věřím... snažím se věřit, pomoz mi.“

Petr pozoroval Ježíše, jak vzal vyčerpaného chlapce za ruku a zvedl ho ze země. A napadlo ho: *Boží sláva a krása, ta nebude až potom, v nebi, „tam na hoře“*. *Je tady a teď, v zaprášeném Ježíšovi, který se dotýká*

toho trpícího chlapce. Je v otci, který pláče a říká ‚vždyť‘. Boží sláva je tady dole, je skrytá. Musíme se ji naučit vidět.

Pomůcky: Velký papír, fixy, výtvarné potřeby. Případně barevné časopisy, noviny, nůžky, lepidlo.

Aktivita — společný obraz

Na velký papír vytvoříme kruhový obraz setkání z Hory proměnné.

Četina dětí maluje Mojžíše, četina Elijáše, četina zářícího Ježíše (postavy lze barevně odlišit). Některé děti mohou kreslit atributy (např. desky zákona, hřbit, sepnuté ruce u Mojžíše; oheň, plášť, vřst u Elijáše; kříž, chléb a kalich u Ježíše), jiné psát nápisy, které dětem poradíme (Zákon/Proroci/Evangelium nebo Písmuvce/Kazatel/Mesiáš).

Doprostřed setkání na závěr nakreslíme nebo položíme otevřenou Bibli.

Vysvětlíme: v Bibli se setkávají Zákon, Proroci i Evangelium jako kdysi na Hoře. Lidé si někdy myslí, že spolu nesouhlasí, třeba že Bůh ve Starém zákoně je jiný než u Ježíše. Ale my víme, že jsou spolu v rozhovoru (jako byli na hoře), že je máme číst a porovnávat. Vhodně upozorníme, že i v bohoslužbách jsou proto různé setnutí. Setkání zakončíme modlitbou v kruhu kolem velkého obrazu.

Aktivita — sousoší

Vytvoříme vlastní sousoší Proměnné: Ježíš, Mojžíš, Eliáš, Petr, Jakub, Jan, případně zapojíme další: například divoká kočka, orel, strom. Každý si stoupne, kde cítí svou postavu. Můžeme vyfotit. Tvorbu sochy napomohou připravené látky na kostýmy nebo papírky s rolemi, které rozlosujeme.

12.2.3 Starší školní děti

Příběh vyprávíme podle verze u mladších dětí, připojíme práci s Bibli (viz níže). Jiná možnost: přeteme příběh společně z Bible (Mk 9,2-9); pak jej zkusíme společně přečíst s pomocí obrazu (doporučíme například [moderní zpracování od Jamese B. Janknegta](#)). Jak tomu zvláštnímu výjevu máme rozumět? Proč ho viděli jen tři učedníci? Co mohly znamenat různé části vidění? Jen shrážujeme návrhy, nekomentujeme je.

Aktivita s Bibli

Zkusme blíže odhalit tajemství hory, co se tam vlastně stalo, s pomocí biblických textů. Pracovat mohou až tři skupiny, každá dostane text související s výjevem na hoře a otázky. Na konci zkusí objasnit výjev ostatním:

- Co mohly znamenat zářící Ježíšovy šaty? Odráželo se v nich nějaké světlo, odkud bylo? Text: Ex 34,27-30. Odpověď například: světlo je od Boha, je to znamení blízkého vztahu s ním.
- Zkusme odhadnout, o čem mohli rozmlouvat Ježíš s Mojžíšem a Eliášem? Možná mu dodávali odvahu na cestu, která skončí smrtí... oba dva totiž skončili zvláštním způsobem. Texty: 2Kr 2,11; Dt 34,4-6. Odpověď: oba byli na konci pouti Bohem, naznačuje to možnost vzkříšení (nebo nanebevstoupení).
- V Markově evangeliu se o Ježíši jako o Božím Synu mluví velmi vzácně. Jen několikrát, na začátku, uprostřed (na hoře) a na konci. Dvakrát to říká Bůh, ale kdo to řekne potřetí? Kde a kdy vyjde najevo Ježíšova sláva? Text: Mk 15,33-39. Odpověď: setník, pohanský velitel, při smrti na kříži. Cesta kříže a služby je cestou Boží slávy!

Pomůcky: Připravené texty s otázkami pro skupiny. Případně vytisknutý barevný obraz nebo zařízení k projekci.

Přesah

Ve většině církví, včetně některých protestantských, se slaví svátek Proměnění Pána. Datum připadá buď na 6. srpna, nebo na poslední neděli před začátkem postu (tj. před popeleční stědou).

Proměnění je jedním z velkých námětů malířství. Každý ikonopisec např. začíná svou tvorbu malbou Proměnění. Je možné připravit galerii obrazů z netu, ze které si každý vybere svého favorita.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Toto je můj milovaný Syn, toho poslouvejte. (Mk 9,7 b)

Rituál

Recitace upraveného textu z 1 K 15,1 nn: „Evangelium, které jsme přijali, je základem, na němž stojíme. Skrze ně docházíme spásy — vždyť jsme přece neuvěřili nadarmo.“

Zpěv písně *Hosana* (SV 74).

Okénko do bohoslužeb

„Co se děje Marku? Ty máš nějaké starosti?“

„Ále... mám takový divný příběh o Ježíšovi a vůbec nevím, co s ním. Vyprávěl mi ho apoštol Petr. Ježíš je v tom příběhu úplně jiný než všude jinde — oslujíc, slavný, úžasný. Achjo.“

„Pro? vzdycháš? Lidé přece rádi slyší o někom slavném a oslujícím.“

„Jenže to se právě k Ježíšovi vůbec nehodí. Mně jde o to, ukázat, že Ježíš nebyl žádný nadlov?k nebo génius nebo superman. Vždyť o tom pořád píšu: Ježíš byl jeden z nás, jen dokázal ve všem poslechnout Boha. Ale byl jako my! A pak najednou takový příběh o slávě... co s tím?“

„Hmm, Marku, to je těžký. To máš teda kříž.“

„Počkej, cos to řekl? Kříž? No to je ono, kříž! Já ten příběh o slávě a kráse dám hned vedle první odpovědi kříže. A pak to lidi pochopí, že je ta Ježíšova sláva jiná. To je nápad...“

„...já to teda nechápu.“

„No, však si to musíš nejdříve poslechnout. Tak tady máš (podá mu Bibli) a bžž.“

Znáte přísloví Šaty d?lají ?lov?ka? Co to znamená? Když se někdo, koho známe, obleče jinak (třeba při divadle nebo na plesu), tak se na něho najednou díváme jinak — takhle jsme ho neznali... Ovlivní to, jak se k němu chováme. Něco podobného se stalo v dnešním příběhu.

Modlitba

Bože, děkujeme, že jsi k nám obyčejným lidem poslal svého milovaného Syna. Ty chceš, aby každý ?lov?k směl poznat tvoji velikou lásku. Ježíš je náš Pán a my jdeme za ním, jeho cestou. Buď tobě sláva! Amen.

Kam dále

[Macek, Ondřej: Proměnění na hoře. \(katechetická příprava z cyklu Pozvání na ces...](#)

[La transfiguration | Idées caté \(katechetické nápady; francouzsky\)](#)

[Odkaz na píseň](#)

[Nebojte se \(SV461\)](#)

[Je stále přítomná tvoje sláva \(SV117\)](#)

[Kde, Pane, jsi \(SV143\)](#)

[Víc, než oko spatřit smí \(SV368\)](#)

[Za ty, kdo hladem trpí a bídou, prosíme](#)

[Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal](#)

[Cílová skupina](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

[Katechetické cykly](#)

[Dál přece nejdeme sami III \(S Markem + S Matoušem a Lukášem\)](#)

[Biblický odkaz \(kat\)](#)

[Marek 9,1–9](#)

[Marek 9,10–29](#)